

کوله‌باری از تجربه که تاریخ ساخت؛

پاد آرزوهای کوچک کلاه قرمزی بخیر

علیرضا سعیدی – فعال حوزه هنر

■ گروه فرهنگ و هنر – موسیقی متن و تیتراژ فیلم سینمایی «کلاه قرمزی و پسرخاله» بدون هیچ ملاحظه‌ای یکی از مهم‌ترین و ماندگارترین موسیقی تیتراژهای به جای مانده از محصولات سینمایی دهه هفتاد سینمای کودک و نوجوان است.

کارکرد تیتراژ چیزی شبیه به جلد کتاب است که طراحش تلاش می‌کند با انتخاب عناصر، فرم‌ها و چشمنش‌ها با کمک گرافیک و موسیقی مخاطب یک اثر را در جریان موضوع قرار دهد. شسرایطی که گاهی بسیار نکته‌سنج، اندیشمندانه و حساب‌شده پیش روی مخاطبان قرار می‌گیرد و گاهی هم به قدری سردستانه و از روی ادای یک تکلیف اجباری ساخته می‌شود که بیننده را از اساس از یک اثر تصویری دور می‌کند.

آنچه بهانه‌ای ششد تا بار دیگر رجعتی به کلیدواژه «تیتراژ» داشته‌ایم، مروری بر ماندگارترین و خاطر‌مسازترین موسیقی‌های مربوط به برخی برنامه‌ها و آثار سینمایی و تلویزیونی است که برای بسیاری از مخاطبان دربرگیرنده خاطرات تلخ و شیرینی است و رجوع دوباره به آنها برای مادر هر شریاطی می‌تواند یک دنیا خاطره به همراه داشته باشد. خاطر‌بازای پس از آغاز و انتشار در نوروز ۱۴۰۰ و استقبال مخاطبان از آن، ما را بر آن داشت در قالب یک خاطر‌بازای هفتگی در روزهای جمعه هر هفته، روح و ذهن‌مان را به آن بسپاریم و از معبر آن به سال‌هایی که حال‌مان بهتر از این روزهای پر در‌دسر بود، برویم. در صدد پنجواوسومین شماره از این روایت و رسانه‌ای به بهانه برگزاری جشنواره بین المللی فیلم‌های کودکان و نوجوانان اصفهان و روز ملی کودک به سراغ موسیقی متن و تیتراژ فیلم سینمایی «کلاه قرمزی و پسرخاله» به کارگردانی ایرج طهماسب و آهنگسازی

که در این سال‌ها تقریباً راهی جداگانه را برای خود تعیین کرده‌اند، فضای را فراهم کرد که مخاطبان در آن دهه، شاهد ظهور و بروز محصولی از یک شخصیت فانتزی عروسکی باشند که به واسطه گروه منسجمی از تهیه‌کننده، مدیر تولید، مجری طرح، عروسک ساز، عروسک گردان، گروه طراحی، صدایشه، آهنگساز، گروه فنی و... به بهترین شکل ممکن با مخاطبان هم‌دات پنداری کرد و موجب ایجاد شرایطی شد که بزرگسالان نیز تبدیل به مخاطبان قرص و محکم محصولات تصویری مرتبط با شخصیت کلاه‌قرمزی شوند. راه‌بسیار دشوار و سختی که در همان سال‌های آغازین دهه هفتاد، فیلم سینمایی «کلاه قرمزی و پسرخاله» را با مین‌بانی نزدیک به هفت میلیون مخاطب تبدیل به یکی از پر بیننده ترین محصولات سینمای ایران تا به امروز کسرده و کمتر فیلمی را می‌توان یافت که در مقایسه با امکانات و رویکرد جامعه مخاطبان آن سال‌های سینمای ایران امکان رقابت با این فیلم را داشته باشد.

داستان اولین نسخه سینمایی شخصیت کلاه قرمزی از این قرار بود که «کلاه قرمزی» بزرگ‌تر شده و به مدرسه رفته است. اما با بازگوشی هایش موجب می‌شسود تا از مدرسه اخراج شود. تلاش او در محل زندگی اش برای به دست آوردن شغل نتیجه ای ندارد تا اینکه یک روز به واسطه تماشای صحبت‌های آقای مجری در تلویزیون از پشت شیشه‌های یک مغازه به یک باره تصمیم می‌گیرد تا روانه تلویزیون شود. او به تهران و نزد پسرخاله‌اش می‌آید و با کمک و همراهی این شخصیت با معرف راهی تلویزیون می‌شود. او به دلیل علاقه فراوانی که به آقای مجری دارد، تلاش می‌کند تا موانع از ازدواج او را از بین ببرد اما برخی از مشکلات مانع پیشبرد اهداف کلاه قرمزی می‌شود ...

ایرج طهماسب، حمید جبلی، فاطمه معتمدآریا، دنیافنی زاده، نرمنی احمدی، حمیده خیرآبادی، مهری مهرنیا، فرخ لقّا هوشمند، اکبر دودکار، مر ضیه محبوب، سید مهراد ضیایی، حسن زارعی، عزیز ساعتی، روح الله امامی، حمید مزینایی، مجید رزّا، نسیم عمرانی، شعبان رنگی‌وند، محمد یگوری، مختار صدقی، ناصر جبلی، سجاد شقاقی، عبدالله ایکچی، مریم ذوق‌نژاد از جمله هنرمندانی بودند که در این پروژه به عنوان بازیگر و دیگر عوامل اجرایی حضور داشتند. اما طبیعتاً یکی از مهم‌ترین و جریان‌سازترین مولفه‌هایی که توانست به عنوان شناسنامه‌ای اثر سینمایی بین مخاطبان معرفی شود و حتی تا مدت‌ها توسط مخاطبان کودک و نوجوان آن سال‌های سینمای ایران در اجرای ترانه‌های کودکانه کوچ و محل و در زبان‌ها باشد، موسیقی متن و تیتراژ این فیلم سینمایی بود که توسط یکی از آهنگسازان خلاق سینمای ایران به نام محمدرضا علیقلی ساخته شد؛ هنرمندی که در کمتر رسانه‌ای می‌توان از او مصاحبه یا گفتگویی پیدا کرد. او همانند تعداد اندکی از همکارانش در آن سسال‌ها تبدیل به آهنگسازای جریان‌ساز و خلاق شد. آهنگسازی‌انی که اگر در همین پروژه‌ها

پسرخاله» نوشته شده بود: «اولین «کلاه قرمزی» که اکران شد همراه با پرطرفدار شدن سبک حرف زدن عروسک‌های اصلی‌اش کلاه قرمزی و پسرخاله ترانه‌ایش هم‌سریان‌ها فتاد. هنوز که‌هنوز است هم کمتر کسی است که ترانه‌های آن را از یاد برده باشد؛ «من می‌شم همکار مجری، همدم و همراه مجری، می‌گیم و می‌خندیم و شادیم و سرخوش، دیگه تنها نیستیم، گل می‌دم به دست هم‌بازل‌های خوش» والی آخر ...! آنقدر این ترانه‌ها با تصاویر هماهنگ بود و نقش اساسی در روایت داستان داشت که فراموش کردن‌شان کاری بس دشوار تر از به یاد سپردن‌شان است.

با اینکه پیش از «کلاه قرمزی و پسرخاله» بودند فیلم‌های کودکانه دیگری که ناکیدزبادی روی موسیقی داشتند و از بهترین نمونه‌هایش می‌توان به «گلنار» و «مدرسه‌موش‌ها» اشاره کرد اما هیچ‌کدام اینچنین که ترانه‌های این فیلم ماندگار شدند، نبودند. دلیل اصلی آن را باید در نقش اساسی آنها در تعریف کردن قصه جستجو کرد. بی‌جهت نیست که ترانه‌سرایی این قطعات را هم فیلم‌نامنویسان آنها به عهده داشته‌اند. اگر مروری داشته باشیم به بهترین آثار سینمایی کودکان بعد از انقلاب می‌بینیم که نام علیقلی پیوسته به عنوان آهنگسازای که بهترین آثار موسیقی را برای بهترین آثار سینمایی کودکان نوشته است، می‌آید. اینها را گفتم که بدانید با چه آهنگساز توانایی در حوزه موسیقی کودک مواجه‌سید و اگر می‌بینید که موسیقی‌های او اینقدر خوب و صمیمی از آب درمی‌آیند تنها نتیجه ذوقش نبوده بلکه باید ردپای تجربه‌ای حداقل سی و چند ساله را پشت آن جستجو کرد.

جدای از اینها آشنایی او با سازهای کودکان که به سازهای ارف شهرت دارند و علاقه وافرش به آنها در آثار غیر کودکان‌اش هم مشهود است. صدای زنگ و یژه‌ای را که به نوعی به عنوان امضای علیقلی در آثار سینمایی‌اش شنیده می‌شود باید ناشی از همین تمایل خاص او به موسیقی کودکان دانست. ملودی پر دازای‌های قوی، برقراری ارتباط با شنونده و صمیمیت در استفاده از ریتم‌ها و فرم‌ها نیز از جمله ویژگی‌های منحصر به فرد موسیقی فیلم‌های علیقلی است که به فرم زعم‌من باید یکی از پایه‌های اصلی آن را تعلق خاطر او به موسیقی کودک دانست. اگر موسیقی «به حیه قنده» یا «خیلی دور خیلی نزدیک» بر ایمان اینقدر ملموس است و آن صدای زنگ جسادویی یا فرم ملودیک والس راحت به خاطر مان می‌ماند، دلیلی جز این نمی‌تواند داشته باشد.»

حضور نداشتند، گویی این محصولات چیزی کم داشت چون این آهنگساز اثر بود که با خلق یک شناسه موسیقایی در ماندگاری روح پروژه نقش اصلی را ایفا می‌کرد.

در یکی از گفتارهای رسانه‌ای مرتبط با موسیقی متن و تیتراژ فیلم آمده است: «موسیقی فیلم «کلاه قرمزی و پسرخاله» که توسط محمدرضا علیقلی ساخته شده بود بعد از گذشت سی سال هنوز از ذهنمان بیرون نرفته است. موسیقی ساد‌های که در طول فیلم با توجه به شرایطی که کاراکتر کلاه قرمزی در آن قرار می‌گیرد ریتمش تغییر می‌کند و

احساسات و عواطف این شخصیت را به نمایش می‌گذارد. ترانه «سلام‌الاغ عزیز» که در نقطه شروع این فیلم اجرا می‌شود، مرتبط با حال‌وهوای این شخصیت و سادگی اوست.

کلاه‌قرمزی برای رفتن به مدرسه هيجان دارد و در این ترانه با خواندن آن این احساس را منتقل می‌کند. ترانه بعدی که همزمان با شروع سفر قهرمانی کلاه‌قرمزی به تهران در انویوس توسط او اجرا می‌شود، «آقای راننده» است. او در این ترانه تمام هیجانات و آرزوهایش را از سفری که در پیش دارد بیان می‌کند. می‌خواند: «آقای راننده، بالا بزن تودنده، برو به سمت تهران، می‌خواهم برم تلویزیون، من می‌شم همکار مجری، همدم و همراه مجری، می‌گیم و می‌خندیم و شادیم و سرخوش، واسه بچه‌ها داریم برنامه خوش». این ترانه در نقطه ناامیدی کلاه‌قرمزی بار دیگر به صورت یک حسرت با تمی آهسته‌تر اجرا می‌شود و این بار احساسات همه را درگیر می‌کند. به‌طور کلی موسیقی و ترانه کلاه‌قرمزی اهمیت زیادی در ماندگاری این اثر دارند.»

محسن نورانی مدرس و منتقد موسیقی هم درباره آهنگسازی فیلم کلاه قرمزی و پسرخاله نوشته است: ریتم و ملودی‌های به یادماندنی و متن‌های ساده و مرتبط با موضوع فیلم همه و همه کمک کردند تا ترانه‌ها و تصنیف‌های کلاه قرمزی و پسرخاله جذاب و به یادماندنی شده و شرایط را برای ساخت قسمت‌های بعد و تداوم برنامه تلویزیونی این شخصیت فراهم کنند. محمدرضا علیقلی به این ترتیب یک موفقیت دیگر در سینمای موزیکال کودک و نوجوان را هم به نام خودش ثبت کرد. در این ژانر آهنگسازان دیگری هم در طول این سال‌ها آثار ماندگاری را در سینما خلق کردند که شنیدن این موسیقی‌ها هنوز طراوت و جذابیت خاص خود را دارا است.

نسیم قاضی‌زاده منتقد و از خبرنگاران فعال عرصه موسیقی هم چندی پیش در یادداشتی پیرامون آهنگسازی فیلم سینمایی «کلاه قرمزی و

گروه هتل‌های تاپ‌تورز

جزیره زیبای کیش

خرید فقط از سایت [Booking.ir](https://www.booking.ir)

محبوب‌ترین تیم پشتیبانی | پشتیبانی ۲۴ ساعته آنلاین | مناسب‌ترین قیمت |
www.booking.ir | [bookingirtravel](https://bookingirtravel.com) | 021-8586

غذای روز

زرشک پلو	جوجه ترش	کباب ترش	شنبه: باقالی پلو با گوشت
چنجه	جوجه کباب	قرمه سبزی	یکشنبه: مرغ شکم‌پور
ماهی سرخ شده	کباب کوبیده	قیمه سیب‌زمینی	دوشنبه: کباب تابه‌ای
ماهی کباب	چنجه کباب	قیمه بادمجان	سه شنبه: گردن بره
اکبر جوجه	فسنجان	قیمه نثار	چهارشنبه: لوبیا پلو مجلسی
چلو ماهیچه	شیشلیک	سلطانی	پنج‌شنبه: بادمجان شکم‌پور
وزیری			جمعه: ماکارانی

[atarestaurant_kish](https://atarestaurant_kish.com)

۰۹۱۷۲۲۰۷۰۰۵

ساعت کار ۱۱:۳۰ الی ۱۶:۳۰

کیش، میدان خلیج فارس

رو به روی آب و برق، خیابان سرمایه ۴

۴۴۴۲۴۹۶۹

۴۴۴۲۴۹۹۹

پرتیراژترین و با سابقه ترین نشریه جزیره کیش

گسترده ترین شبکه اطلاع رسانی داخلی منطقه آزاد کیش

اقتصاد کیش

روزنامه